

DOSTOYEVSKI

BEYAZ GECELER

DESTEK YAYINLARI: 1136

EDEBİYAT: 355

DOSTOYEVSKİ / BEYAZ GECELER

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Çeviren: Melis Balbozan
Editör: Özlem Küskü
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştı
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Ağustos 2019

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-632-5

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Altın Kitaplar Yayınevi
Göztepe Mah.
Kâzım Karabekir Cad. No. 32
Mahmutbey-Bağcılar/İstanbul
Sertifika No. 44011

DOSTOYEVSKI

**BEYAZ
GECERLER**

Çevirmen: Melis Balbozan

Birinci Gece

Böylesine harika bir gece insana ancak gençliğinde nasip olurdu sevgili okurum. Gökyüzünün aydınlığına, yıldızların parlaklığına bakınca, ister istemez “Nasıl olur da böyle bir göğün altında huysuz, kaprisli insanlar yaşayabilir?” diye düşünürdünüz. Ama bu düşünce de gençler içindir sevgili okurum, hem de çok gençler için. Dilerim hep bunu düşünecek kadar genç kalır ruhunuz. Kaprisli ve huysuz insanlardan söz açılmışken o günkü uysallığımı hatırlamadan edemeyeceğim. Sabahın erken saatlerinde tuhaf bir sıkıntı çökmüştü içime. Birden yalnız bir adam olduğumu, herkesin benden kaçıp, beni terk ettiğini fark etmiştim. Elbette ki “herkes” ile kimi kastettiğimi sormak hakkınızdır. Çünkü neredeyse sekiz yıldır Petersburg’da yaşıyorum ve bu süre içinde kendime bir tane dahi ahbap edinemedim. Ama neden bir ahbaba ihtiyaç duyayım ki? Ben zaten tüm Petersburg’u tanırım. İşte bu yüzden tüm Petersburglular kalkıp yazlıklarına gidince kendimi terk edilmiş hissettim. Tek başıma kalınca da büyük bir korkuya kapıldım, ne yapacağımı bilemedim, kentin

sokaklarında dolandım durdum. Neva Bulvarı'na, parka, deniz kıyısına gittim fakat buralarda, bütün yıl boyunca hep aynı saatte görmeye alıştığım insanlardan birini bile göremedim. Onlar elbette beni bilmezler ama ben onları tanırım, hem de çok iyi tanırım. Hepsinin yüzü ezberimdedir. Onlarla neşelenip, onlarla hüzünlenirim. Tanrı'nın her günü Fontanka'da rastladığım bir ihtiyarla neredeyse arkadaş olmuştum. Öyle vakur ve düşünceli bir hali var ki; sol elini sallayarak hep bir şeyler mırıldanır, sağ elinde de sapı altın kaplamalı, boğumlu, uzun bir baston vardır. Hatta adamcağız benimle yakınlık kurdu, her karşılaşmamızda bana ilgi göstermeye başladı. Beni aynı saatte Fontanka civarında göremezse eminim canı sıkılıyor. Bu yüzdendir ki her karşılaşmamızda birbirimize selam verir gibi oluyoruz; özellikle ikimizin de keyfi yerindeyse. Geçenlerde iki gün birbirimizi görmeyip de üçüncü gün karşılaştığımız zaman az daha elimizi şapkalarımıza götürüyorduk ama neyse ki tam zamanında kendimize geldik ve ellerimizi indirip birbirimizin yanından geçtik. Ben buradaki evleri de tanırım. Gezinirken sanki her birisi önüme atlar ve bütün pencereleriyle bana bakarak "Ben çok şükür iyiyim. Mayıs'ta üzerime bir kat daha çıkacaklar" ya da "Sağlığınız nasıl? Yarın beni tamire alacaklar" ya da "Dün az kalsın yanıp kül oluyordum. Öyle korktum ki!" der. Aralarında sevdiklerim vardır, bazılarını çok iyi tanırım. İçlerinden birisi bu yaz bir mimarın elinden geçecek. Her gün çevresinde dolanıp onu kolaçan edeceğim, Tanrı

esirgesin, başına bir şey gelmesin diye. Yalnız, şu güzelim pembe küçük evlerden biriyle yaşadığım bir anıyı hiç unutamayacağım. Taştan yapıma, ufacık, tatlı bir evdi bu; ne zaman yanından geçsem, bana öyle dostça, hantal komşularına da öyle böbürlenerek bakardı ki kalbim neşeyle dolardı. Geçen hafta, caddede yürüyordum ve gözlerimi dostuma çevirir çevirmez acıklı bir ses işittim: “Beni sarıya boyuyorlar! Hainler! Barbarlar!” Bir de baktım ki ne sütunlara ne sundurmalara acımışlar: Hepsi kanarya sarısına boyamışlar. Kanım beynime sıçradı! Çin İmparatorluğu rengine boyanarak berbat edilen zavallı dostuma bakmaya dayanamayacağım için, o gün bugündür semte uğrayamıyorum.

İşte okurum, Petersburg’u ne kadar iyi tanıdığımı artık anlıyorsunuz.

Söylediğim gibi, üç gün boyunca içimde bir huzursuzluk vardı, şimdi de nedenini düşünüyordum. Sokakta “O yok, bu yok, nereye gittiler?” diye düşünüp canımı sıkıtığım gibi, evde de rahat yoktu bana. Tam iki gece odamda dönüp durdum. Bu köşemde bana rahat vermeyen şey neydi? Neden burada durmak bana rahatsızlık veriyordu? İsten kararmış yeşil duvarlara, hizmetçim Matryona’nın örümcek ağlarını temizlemeyip öylece bıraktığı tavana baktım. Belki de sıkıntımın sebebi bunlardır diye tüm sandalyelerimi gözden geçirdim (çünkü bir sandalyenin bile yeri değişse sinirlenirim) ve pencereden

dışarıyı seyrettim, ama hepsi boşuna... Huzursuzluğumu bir türlü atlatamadım. Hatta Matryona'yı çağırıp tavan-
daki örümcek ağlarının ve bu pasaklılığının kibarca he-
sabını sordum; fakat o bunun karşısında bana bir süre
tuhaf tuhaf baktıktan sonra, hiçbir şey demeden çekip
gitti. Örümcek ağları ise hâlâ oldukları yerde öylece du-
ruyorlar. En sonunda, bu sabah huzursuzluğumun se-
bebini anlayabildim. Öyle ya, herkes beni ekip yazlığa
gitmişti. Bu uygunsuz üslubumdan dolayı özür dilerim
ama bunu yüksek bir üslupla nasıl ifade edebilirim bilmi-
yorum. Çünkü Petersburg'da bulunan herkes ya yazlık-
larına gitmişti ya da gitmek üzereydiler; çünkü sokakta
araba kiralayan her kerli ferli adam, benim gözümde bir
anda, günlük resmi işlerinin ardından, yazlığa, ailesinin
yanına dönen, saygın birer aile babasına dönüşmüştü;
çünkü yoldan gelip geçen herkesin "Biz, beyler, buradan
öylesine geçiyoruz, iki saat sonra yazlığa gideceğiz" di-
yen, kibirli bir havası vardı. Kar gibi beyaz, narin par-
maklarıyla pencere camına vurduktan sonra, güzel bir
kız başını uzatarak, elinde saksılarla çiçek satan çiçekçiye
seslenmeye görsün, hemen o anda, onun bu çiçekleri bo-
ğucu dairesini şenlendirmek için değil, yazlığa taşınırken
yanında götürmek için satın aldığını düşünmeye başlı-
yordum. Dahası, bu yeni, özel keşfimde öyle bir ustalık
kazandım ki, kimin neredeki yazlıkta kaldığını bir ba-
kışta, hiç yanılmadan tahmin edebiliyordum. Kamenniy
ve Aptekarskiy Adaları ya da Petergrof yolunda yazlığı

olanlar zarif hareketleri, son moda giyimleri ve şehre gelirken kullandıkları arabalarla dikkat çekiyorlardı. Paragolov ve az ötesine gidecekler daha ilk bakışta oturaklı halleriyle insanı etkiliyorlardı. Krestovskiy Adası'nın ziyaretçileriye şen şakrak hallerinden belli oluyorlardı. Masalarla, sandalyelerle, Türk üslubunda olan ve olmayan divanlarla ve daha bir sürü eşyayla tepeleme dolu ve genellikle bütün bunların en tepesinde efendisinin malını gözü gibi koruyan sıkı bir aşçının oturduğu, dizi dizi yük arabalarının yanında, elinde dizginlerle dolaşan sürücülere rastladığımda; Neva ya da Fontanka üzerinde Çyorni Nehri'ne ya da adalara doğru giden, tıka basa ev eşyası yüklü kayıkları seyrederken, araba ve kayıklar gözümlün önünde gittikçe çoğalıyordu; sanki herkes kalkıp gitmiş, kervanlar halinde yazlığa göçmüştü; sanki, bütün Petersburg boşalacak ve ıssız bir çöle dönecekti. Bunları gördükçe utanmış, incinmiş ve kederlenmişim: Benim ne gidecek bir yazlık evim ne de öyle bir yere gitmek için bir bahanem vardı. Yük arabası ya da fayton kiralayan her saygıdeğer görünümlü beyefendiyle yola koyulmaya hazırdım, ama hiçbirisi, evet, hiçbirisi beni çağırılmıyordu; sanki unutmışlardı beni, sanki ben onlar için sahiden de yabancıydım.

O kadar çok gezip dolaştım ki, yine her zamanki gibi, nerede olduğumu unuttum ve kendimi birden şehrin sınırında buldum. O an içim sevinçle doldu. Bariyerlerin ötesine geçip, ekilmiş tarlaların, çalıların arasından

yürüdüm. Artık yorgunluk duymuyordum. Sanki üzerimden ağır bir yük kalkmıştı. Gelip geçenler neredeyse selam verecekmiş gibi, dostça bakıyorlardı bana; hepsi de bir şeylere seviniyor, sigara tütürüyorlardı. Ben de uzun zamandır olmadığım kadar neşeliydim. Sanki bir anda kendimi İtalya'da bulmuştum. Doğa, şehir duvarları arasında sıkışıp kalmış, hastalıklı bir şehirli olan beni çok etkilemişti.

Bizim Petersburg'un doğasında, baharla gelen, şehrin, ona göklerden bahşedilen bütün gücü sergilediği, çiçeklerle süslenip püslendiği zamanlarında insana dokunan ama ne olduğu anlaşılamayan bir şey vardır. Bazen üzüntüyle, bazen tutkuyla baktığınız, bazen de farkına bile varmadığınız, cılız, hastalıklı bir genç kıızı, fakat bir gün beklenmedik bir anda, mucizevi bir biçimde olağanüstü bir güzelliğe bürünen bir genç kıızı anımsatır bana. Bu kızın etkisine kapılır, sersemlersiniz; elinizde olmadan şöyle sorular sormaya başlarsınız kendinize: Bu hüznü, düşünceli gözler nasıl da parlamaya başladı? Bu çökmüş, solgun yanaklar nasıl birden al al oldu? Bu yumuşak yüz hatlarına tutku saçan da ne? Bu göğüs neden böyle kabarıp iniyor? Bu zavallı kızın yüzüne birdenbire canlılık, dirilik ve güzellik katan nedir? Kim kondurdu dudaklarına böyle ılık saçan gülücükleri? Bu cıvılcıvılcı kahkahaları kim başlattı ona? Çevreye bakar, bir şeyler arar, şüphelenirsiniz. Ama o an hemen geçer ve belki de ertesi gün yine aynı düşünceli ve dalgın bakışla, aynı